

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ "ВАСИЛ ЛЕВСКИ"

Ред. № 4994/23-10, 2017г

ЛХЗ-2

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Валери Велков Иванов, професор в катедра "Политики, стратегии и отбранително планиране" от факултет "Национална сигурност и отбрана" на Военна академия "Г. С. Раковски"
гр. София, 1504, бул. "Евлоги и Христо Георгиеви" 82,
сл. тел. 02/92 26 615; GSM: 0887 25 51 51
e-mail: val.ivanov@abv.bg

на научните трудове, представени по конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ за военнослужещ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)“, за нуждите на катедра „Специализирана подготовка“ при факултет „Общовойскови“ на НВУ „Васил Левски“ по учебните дисциплини: „Безопасност на жизнената дейност“ и „Модул за оцеляване“, обявен със заповед на Министъра на отбраната №ОХ-611/27.06.2017г. и публикуван в Държавен вестник брой 60 от 25.07.2017 г.

на кандидата:

полк. доц. д.н. Веселин Петров Мадански, доцент в научноизследователска секция към Институт „Научноизследователска и иновационна дейност“ на НВУ „В. Левски“

В. Търново

1. Описание на представените за рецензиране по конкурса материали - монографии, учебници, свидетелства и патенти, статии и доклади.

Участникът в конкурса - полк. доц. д.н. Веселин Петров Мадански, е представил за рецензиране 32 броя материали, които са както следва: монография - 1 бр., електронна учебно-методическа разработка (комплекс) - 1 брой, 13 броя научни доклади и 17 броя научни статии в страната и чужбина, които съгласно разделителните протоколи са с общ обем 971 страници.

Въздържам се от рецензиране, но приемам за сведение трудове с номера 3.27., 3.28., 3.29. и 3.30. от Списъка с резюметата, с общ обем авторска продукция 13 страници. Това са 4 броя статии, написани в съавторство, свързани с прилагането на офсетните програми, развитието на предприемачеството и малкия бизнес, както и социалното програмиране. Според мен те разкриват широтата на научните интереси на кандидата, но нямат пряка връзка с научната специалност и професионалното направление, и изобщо не кореспондират с учебните дисциплини, изискващи се в конкурса.

Приемам за рецензиране общо 28 трудове, които са: монография - 1 бр., електронна учебно-методическа разработка (комплекс) - 1 брой, 13 броя научни доклади и 13 броя научни статии в страната и чужбина, с общ обем авторска продукция от 958 страници

От общия списък от приетите за рецензиране материали 12 броя са авторски, а 16 броя са в съавторство, от тях 3 броя с повече от двама души. На български език са 20 заглавия, а на английски - 8 бр. Всичките 28 броя публикации са в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност” и изцяло съвпадат с изискванията на научната специалност и учебните дисциплини от обявения конкурс. Същите не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор” и в конкурса за академичната длъжност „доцент”, а като обем, качество и стойност намирам за напълно

достатъчни за участие в конкурс за академична длъжност „професор” в НВУ „В. Левски” - гр. Велико Търново.

2. Обща характеристика на научно-изследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата. В кои научни области и проблеми кандидатът е работил и продължава да работи.

Анализът на рецензираните трудове на полк. доц. д.н. Веселин Мадански показва, че същият работи целенасочено и доста задълбочено през последните години в областта на безопасността на жизнената дейност в сигурността и отбраната, като разглежда тази област на знания през призмата на военнопрофесионалната дейност, отчитайки влиянието на екстремалните факторите в тях. Всичко това пряко кореспондира с нужната квалификация и научната експертиза в обявения конкурс.

Кандидатът е съсредоточил своите научни търсения и изследователски интереси в няколко **тематични области**:

- изследвания по проблемите свързани с безопасността на жизнената дейност, съответния инструментариум за разработване на адекватни принципи на жизнена дейност на обществото, както и възможностите за разработване на цялостна концепция за безопасност на жизнената дейност, разработване на нейната теоретична база, понятиен апарат и интегрални показатели, с което се извежда една относително нова сфера на научните и професионални знания, обхващаща теорията и практиката за защита на човека и човешките общности от опасни и вредни фактори във всички сфери на човешката дейност;
- разкриване на съвременните измерения и характеристики на екстремалността, разработване на теорията и практиката на оцеляването като особен вид дейност, извеждане на възможните класификации на екстремалните ситуации, съпътстващи военнопрофесионалната дейност (военната служба) като екстремална професия, изследване структурата и характеристиките на екстремалните фактори във военнопрофесионалната дейност, и всичко това в контекста на характерните черти и особеностите на съвременния въоръжен конфликт;

- анализ на същността и структурата на оцеляването като интегрален елемент на военнопрофесионалната дейност и готовността на военнослужещи за оцеляване в екстремални условия, разкриване на теоретичните аспекти и практико-приложните насоки на оцеляването в аспекта на безопасността на жизнената дейност и основните екстремални фактори на оцеляване, извеждане на модел за подготовка за оцеляване в екстремални условия, който да осигури методологическите основи и организационните аспекти за ефективна подготовка на военнослужещите за оцеляване в екстремални условия:

- изследване на състоянието, основните проблемни области и възможностите за развитие на военнообразователната система чрез успешен мениджмънт на знанието в обучаващите се организации, с оглед повишаване нейната ефективност и ефикасност в контекста на съвременните предизвикателства, продиктувани от външната и вътрешната среда за функциониране, формулиране на новите изисквания към съдържанието и нивото на подготовка на офицерите, извеждане на пътищата за осъвременяване на съдържанието, идеологията и дидактиката на образователния процес и преминаване към система за обучение през целия живот.

По същество тези изследвания са по-нататъшно продължение на работата на полк. доц. д.н. Веселин Мадански по неговата докторска дисертация за научната степен „Доктор на науките”, което е доказателство за траен научен интерес в посочената научна област и постоянен стремеж да доразвива и задълбочава своите научни интереси.

3. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Известно ми е, че полк. доц. д.н. Веселин Мадански преподава на курсанти и студенти в бакалавърските и магистърските програми на НВУ „Васил Левски”, в курсовете за следдипломна квалификация, както и това, че е бил научен ръководител на двама обучаеми в образователната и научна степен „доктор”, като и двамата са завършили успешно своето обучение.

Участва в екипи за разработване на регламентиращи документи, в научни проекти по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013” в НВУ „В. Левски”, включително като ръководител на научни проекти финансирани от Министерството на отбраната на Република България. Взема участие в научни журита на конкурси за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и за заемане на академични длъжности, както и при рецензирането на научни и учебно-методически материали. Има получени отличия за научна дейност и учебни и научни разработки, привличан е за организиране и провеждане на научни семинари, дискусии, конференции и учебно-методически сборове. Определен е за координатор на НВУ „В. Левски” по „Европейската инициативата за обмен на млади офицери, вдъхновена от програмата „Еразъм” на Комисията на ЕС.

Съгласно чл. 40, т. 7 от Правилника за подбор, развитие, оценка и атестиране на академичния състав в НВУ „В. Левски”, по точковата оценъчна система на показателите за заемане на академична длъжност „професор“ по дейности и показатели, **кандидатът събира 3718 точки при необходими 1200** (видно от протокол № 116 на Катедра „Специализирана подготовка”). Ето защо може да се твърди, че като количествено измерение учебната, научната, изследователската и експертната дейност на кандидата полк. доц. д.н. Веселин Мадански **многократно надхвърля изискванията** за заемане на академичната длъжност „професор“.

4. Основни научни резултати и приноси

Основните резултати на кандидата са с научен и научно-приложен характер и могат да се сведат до следното.

Научни приноси:

- разширени и допълнени са съществуващите и са генерирани нови научни знания, свързани с концепцията за безопасност на жизнената дейност, като инструментариум за разработване на адекватни принципи на жизнена дейност на обществото. Разкрити са нови страни на съвременния комплекс от глобални проблеми на сигурността и безопасността в системата „човек – среда на обитаване” и са представени научни доказателства за същността на

концепцията за безопасност на жизнената дейност като област на научните и професионални знания, обоснована е нейната теоретична база, понятиен апарат и интегрални показатели (трудове 1.1., 2.1., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.8., 3.9., 3.18.);

- доразвита и обогатена е теорията за екстремалността в условията на военнопрофесионалната дейност, както и на оцеляването, разработена е класификация на екстремалните ситуации, разкрити са същността, спецификата и условията на военната служба като военнопрофесионална дейност, изведени са структурата и характеристиките на екстремалните фактори, както и основните измерения на екстремалните условия на военнопрофесионалната дейност, формулирани са теоретичните аспекти на основите на безопасността на военната служба (трудове 1.1., 2.1., 3.4., 3.6., 3.19.);

- получени са потвърдителни факти и са доказани с нови средства вече известни страни на някои от характерните черти и особености на въоръжените конфликти в контекста на концепцията за екстремална професия, като е разкрита същността, спецификата, средствата за воденето им и тяхното въздействие върху спецификата на военнопрофесионалната дейност, включително в някои от съвременните форми - информационната и хибридна война (трудове 1.1., 2.1., 3.6.);

- изведена е същността на оцеляването като интегрален елемент на военнопрофесионалната дейност, разкрити са основните екстремални фактори на оцеляването, допълнена е структурата на готовността на военнослужещите за оцеляване в екстремални условия на военнопрофесионалната дейност, формулирани са динамиките и нивата на оцеляване и са приведени научни аргументи в подкрепа на тезата, че прилагането на комплексен, поетапен, многокомпонентен модел за подготовка за оцеляване в екстремални условия ще осигури формиране на адекватна специализирана готовност за оцеляване у военнослужещите при изпълнение на военнопрофесионалната им дейност (трудове 1.1., 2.1., 3.10., 3.11.)

- доразвита и обогатена е теорията свързана с по-нататъшното усъвършенстване на военнообразователната система чрез успешен мениджмънт на знанието в обучаващите се организации, изведени са някои принципи касаещи развитието на организационната структура и дейността на военнообразователната система, разкрити са нейните стратегически цели и задачи и основните направления за усъвършенстването ѝ в концептуално, организационно и технологично отношение (трудове 3.13., 3.14., 3.15., 3.16., 3.17., 3.20., 3.21., 3.22., 3.23., 3.24., 3.25., 3.26.);

- приведени са научни доказателства за обосновка на концепцията за Единна национална система за образование и квалификация на експерти, специалисти и лидери, заемащи различни длъжности в структурите, органите и подсистемите на системата за национална сигурност на Република България, разкрити са възможните подходи и насоки за нейното изграждане, изведени са научни факти в подкрепа на тезата, че водещ елемент и основен стълб на подобна система следва да бъде военнообразователната система, която притежава нужния научно-методически капацитет и образователни способности и е в състояние да бъде интеграционен фактор и модел за изграждане на общо научно-изследователско и образователно-квалификационно пространство по въпросите на сигурността и отбраната (трудове 3.24., 3.25., 3.26.).

Научно-приложни приноси:

- формулирани са методологическите основи на научно-експертната платформа за ефективна подготовка на военнослужещите за оцеляване в екстремални условия, като са изведени изискванията, методическите основи и организационните аспекти на подготовката, принципите, целите, структурата, етапите, съдържанието и реда за проверка на знанията и уменията, както и организационно-педагогическите условия за постигане на желаната ефективност в процеса на подготовката (трудове 1.1., 3.10., 3.12.);

- разкрити са характеристиките и динамиката на конкурентната среда на обучението в областта на сигурността, отразена в Рейтинговата система на висшите училища в Р България, особеностите на обучението в

професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ от област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, изведени са проблемите и несъответствията в нормативната база, регламентираща обучението в областта на сигурността и отбраната, както и новите изисквания към съдържанието и нивото на подготовка на офицерите, предложени са насоки за осъвременяване на съдържанието, идеологията и дидактиката на образователния процес и преминаване към система за обучение през целия живот (трудове 3.13., 3.15., 3.16., 3.20., 3.21., 3.22., 3.23.);

- предложен е нов подход към управлението на развитието на научния потенциал във военнообразователната система, гарантиращ приемственост и естествен еволюционен преход чрез разработване на компетентностни модели, отчитащи способностите на отделния член на академичния състав, изискванията на настоящата и бъдещите длъжности и диагностиката на дефицитите (трудове 3.7., 3.21.);

- разработени са методологически обобщения и предложения за преодоляване на проблемите на обучението в трите степени на висше образование в областта „Сигурност и отбрана“ по професионалните направления „Национална сигурност“ и „Военно дело“, разработени са правила и процедури обогатяващи теорията и практиката на обучението в образователната и научна степен „Доктор“, с цел създаването на необходимия потенциал от подготвен академичен състав в системата за сигурност (трудове 3.24., 3.21., 3.13., 3.22., 3.14., 3.15.);

5. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката.

Анализът на рецензираните материали сочи, че те представляват по-нататъшно обогатяване на теорията и практиката на науката по безопасност на жизнената дейност, нов етап в изследването на екстремалността в условията на военнопрофесионалната дейност, както и на подготовката на военнослужещите за оцеляване в екстремални условия. Те са силен тласък в развитието на изследванията относно пътищата за изграждане на общо научно-изследователско и образователно-квалификационно пространство по въпросите на сигурността и отбраната и формирането на Единна национална

система за образование и квалификация на експерти, специалисти и лидери заемащи различни длъжности в структурите, органите и подсистемите на системата за национална сигурност на Република България. Същите се ползват в учебния процес на НВУ „Васил Левски” и в оперативната и бойна подготовка на формированията от въоръжените сили.

От предоставената справка става ясно, че кандидатът е многократно цитиран от други автори, както у нас, така и в чужбина.

6. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата

От справочните материали и документи с които разполагам става ясно, че кандидатът е активен участник в учебно-методическата, научната и научно-изследователската дейност, не само в рамките на НВУ „В. Левски”, но така също и в рамките на военнообразователната система и в системата на Министерството на отбраната. Полковник доц. д.н. Веселин Мадански е основен автор в по-голямата част от съвместните публикации, и затова приемам, че посочените приноси за негово лично дело.

7. Критични бележки за рецензираните трудове

Към представените за рецензиране материали могат да се отправят и някои критични бележки и препоръки, преди всичко от технически характер. Така например, при оформянето на материалите за участие в конкурса (рекапитулацията и списъка с резюметата) са допуснати известни неточности и несъответствия. Интересно защо в Списъка с научните публикации се представят по няколко варианта на труд с едно и също заглавие, но публикуван в различни списания, а в посочения от кандидата обем на даден научен труд не винаги са отразени точно авторските страници, съгласно разделителните протоколи. Срещат се някои повторения и редакционни грешки, които като цяло не намаляват научната им стойност.

8. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение.

Познавам лично полк. доц. д.н. Веселин Мадански още като курсант, наблюдавал съм неговото израстване като офицер и мога да твърдя убедено, че днес той е един от най-изявените преподаватели и същевременно утвърден

изследовател областта на безопасността на жизнената дейност и подготовката на военнослужещите за оцеляване в екстремални условия.

9. Заключение

В резултат на анализа на предоставените ми справочни материали и документи, както и на научната продукция на кандидата полк. доц. д.н. Веселин Петров Мадански мога да обобщя, че същите отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото приложение и Правилника за подбор, развитие, оценка и атестиране на академичния състав в НВУ „Васил Левски“.

10. Оценка на кандидатите

Като имам предвид гореизложеното и значимите научни и научно-приложни резултати в научната продукция на полк. доц. д.н. Веселин Петров Мадански, единствен участник в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ за военнослужещ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, по научната специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)“, за нуждите на катедра „Специализирана подготовка“ при факултет „Общовойскови“ на НВУ „Васил Левски“ по учебните дисциплини: „Безопасност на жизнената дейност“ и „Модул за оцеляване“, **оценката ми е „положителна“**.

Предлагам на уважаемото Научно жури да класира кандидата, полк. доц. д.н. Веселин Петров Мадански, и да предложи на факултетния съвет при факултет „Общовойскови“ на НВУ „В. Левски“ да го **избере за академичната длъжност „професор“** в катедра „Специализирана подготовка“ при факултет „Общовойскови“ на НВУ „Васил Левски“.

12.10.2017 г.

проф. д-р

Рецензент:

Валери Иванов